

Wie keren terug naar huis na een uithuisplaatsing?

Een onderzoek naar terugplaatsingen van kinderen na een gedwongen uithuisplaatsing in Nederland

Dr. Sabine van der Asdonk

s.van.der.asdonk@fsw.leidenuniv.nl

Universiteit
Leiden

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Datacentrum

Ministerie van Justitie en Veiligheid

5 juni 2025

AANTAL TERUGPLAATSINGEN: EERDER ONDERZOEK

8-86%¹

26/40%²

18.5%³

Grote verschillen in...

- definitie terugplaatsing/hereniging
- steekproef
- follow-up periode

HOE DUURZAAM ZIJN DIE TERUGPLAATSINGEN EIGENLIJK?

14-54%
opnieuw
uit huis¹

?

?

Weinig bekend + weer veel methodologische verschillen...

(¹bijv. Brown et al., 2020; Esposito et al., 2022; Godacre et al., 2022; Wulczyn et al., 2020)

DIT ONDERZOEK

- Doel: **proces van uithuisplaatsing en terugplaatsing in Nederland** in kaart brengen
- Multidisciplinair onderzoeksteam: juristen en gedragswetenschappers
- Drie deelstudies:

▶ Literatuurstudie ▶ Dossieronderzoek ▶ Praktijkonderzoek

Terugplaatsing

na gedwongen uithuisplaatsing

De mate waarin er tijdens een uithuisplaatsing in het kader van een ondertoezichtstelling gewerkt wordt aan terugplaatsing.

Een onderzoek van:

Mariëlle Bruning, Sabine van der Asdonk, Daisy Smeets, Jolien van Boven, Renate Buisman, Marike Lenglet & Lenneke Alink

DOSSIERONDERZOEK

- **456 dossiers** gecodeerd
 - Afkomstig uit 7 jeugdbeschermingsorganisaties (GI's)
 - Willekeurige selectie
 - Uithuisplaatsing in gedwongen kader, opgelegd in 2018
 - Kinderen waren 0 t/m 17 jaar oud
- Dossiers werden gecodeerd over een periode van +/- 6 jaar

Aparte analyses voor dossiers die gesloten plaatsingen (n=52) of uithuisplaatsing bij andere ouder (n=28) betroffen

bureau jeugdzorg
limburg

William Schrikker
Jeugdbescherming
& Jeugdreclassering

jeugdbescherming
rotterdam
rijnmond
VOOR HET KIND.

Jeugd
Bescherming

SAMEN
DEILIG
Midden-Nederland

De Jeugd-
& Gezinsbeschermers

PRAKTIJKONDERZOEK

Vragenlijsten (N=397)

Interviews (N=35)

*Jeugdbescherming,
Pleegzorg,
Raad voor de
Kinderbescherming*

- 131 professionals
- 161 pleegouders
- 83 ouders
- 22 jongeren

- 20 professionals
- 4 pleegouders
- 7 ouders
- 4 jongeren

*Oa jeugdbescherming,
Pleegzorg, rechters,
Raad voor de
Kinderbescherming*

SITUATIE BIJ UITHUISPLAATSING

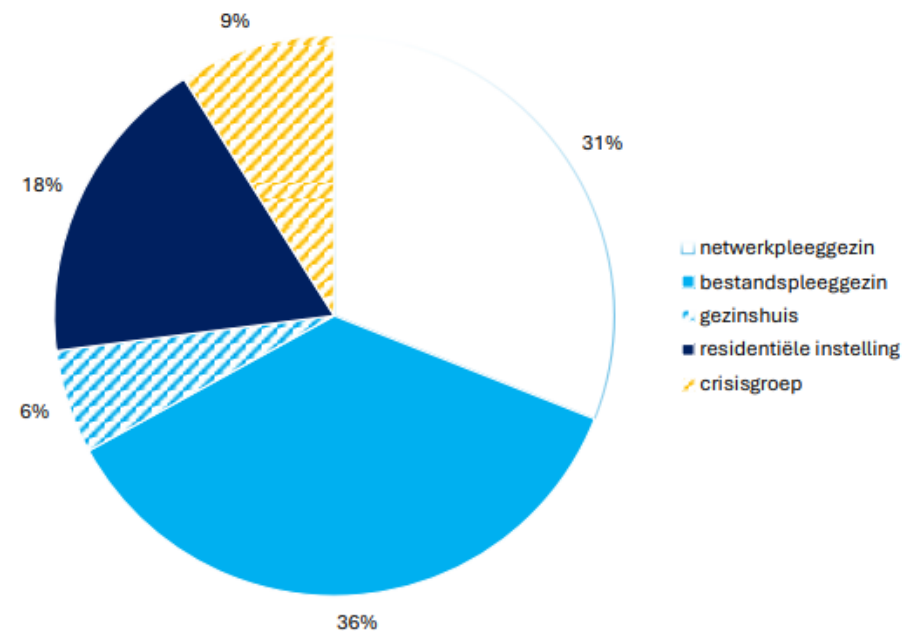

Dossieronderzoek:

- 43% via **spoedmachtiging** uithuisgeplaatst
- 37% van de kinderen **eerder** uithuisgeplaatst (al dan niet vrijwillig)
- De meeste kinderen werden in een **gezinsvervangende omgeving** geplaatst (73%)

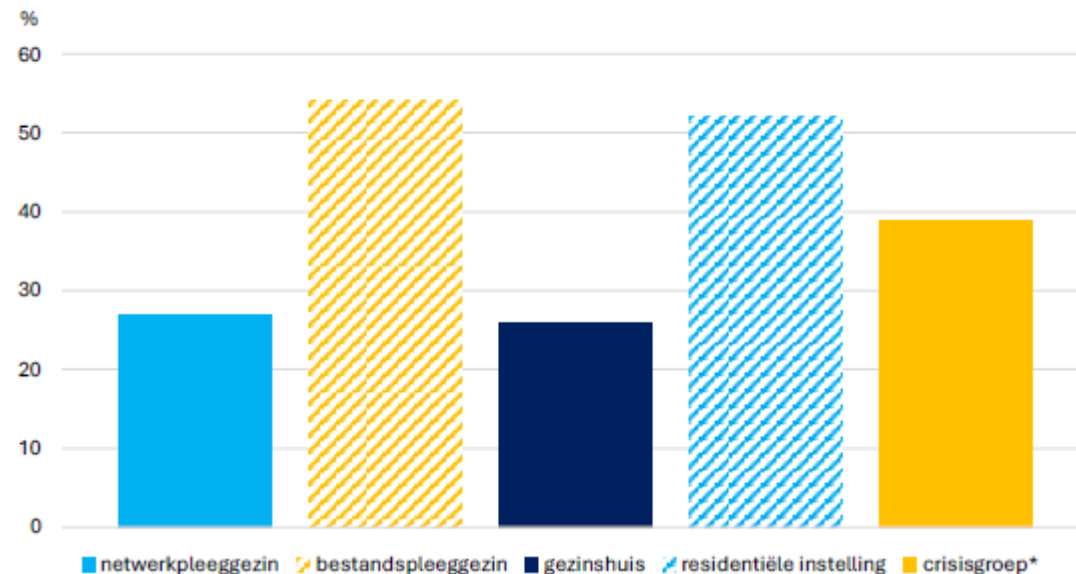

(Eerste) locatie uithuisplaatsing

OVERPLAATSINGEN

Percentage overgeplaatste kinderen, uitgesplitst voor de locatie waar de kinderen in eerste instantie waren geplaatst

- 42% van de kinderen minstens 1x overgeplaatst
 - Deze kinderen werden gemiddeld 2,2x overgeplaatst
 - Enkeling zelfs 13x overgeplaatst

WERKEN AAN TERUGPLAATSING

- In hoeverre staat *werken aan terugplaatsing* centraal?

Dossieronderzoek:

In slechts 19% expliciet teruggevonden dat was gewerkt aan terugplaatsing

Professionals

“Het uitgangspunt is: we werken toe naar terugplaatsing, tenzij later blijkt dat dat niet kan”
(medewerker GI)

Hulp

Omgang

Perspectief
onderzoeken

Doelen
ouder

I) HULP INZETTEN

- Capaciteitsproblemen

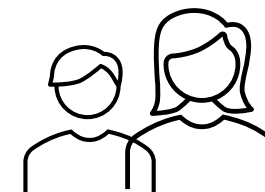
“We horen zo vaak dat mensen op de wachtlijst staan voor een persoonlijkheidsonderzoek, op de wachtlijst staan voor video interactie begeleiding, op de wachtlijst staan voor begeleide omgang (...) er is geen moeder-kind-huis beschikbaar... *Daar* stagneert het...” (rechter)

Professionals

Heeft invloed op kans op terugplaatsing

Voelen inzet van GI hierdoor niet

Ouders & jongeren

2) ONGANG

- Omgang met ouder belangrijk (hechting; bij terugplaatsing maar ook als dit niet mogelijk is)

Dossieronderzoek: in 77% expliciet vermeld dat er geprobeerd is om contact met ouders op gang te brengen / in stand te houden

- *5% geen contact - 18% geen informatie*
- *Verslaglegging vaak fragmentarisch & veel verschillen tussen GI's*

Professionals

“Geen vast format”, “dossierbeleid niet helder” (medewerker GI)

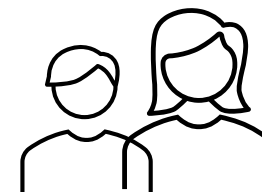
2) ONGANG

- Omgang zo snel mogelijk op gang brengen
 - Ouders, maar ook broertjes/zusjes
- Frequentie: maatwerk
 - Methode om frequentie te bepalen varieert
 - Zowel GI als pleegzorg betrokken

Professionals

- Te weinig omgang
- Voelen inzet van GI hierdoor niet

Ouders & jongeren

3) PERSPECTIEF ONDERZOEKEN

- Hoe wordt onderzocht of terugplaatsing een optie is?

3) PERSPECTIEF ONDERZOEKEN

Instrumenten / aanvullend onderzoek waardevol

- Onderbouwing besluit (bij toetsing)
- Pleegzorg: “objectiveert”

Verschillende werkwijzen

- Effectiviteit niet bekend
- Roept vragen op: uniformiteit wenselijk?
- Verwarring: wie doet wat?

4) DOELEN OUDER

- Duidelijk maken waar aan gewerkt moet worden

4) DOELEN OUDER

Wel verteld, niet overgekomen

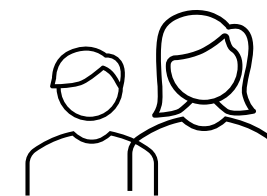
- Cognitieve beperkingen
- Eigen problemen niet erkennen
- Stress / emoties

Niet (duidelijk) verteld

- Communicatie
 - Jargon, ingewikkeld (ook schriftelijk)
- Hoe duidelijk zijn de doelen?

Professionals

Ouders & jongeren

4) DOELEN OUDER

Dossieronderzoek: brede doelen

- *Ontwikkelingsbedreigingen:
“zorgen over agressief gedrag van moeder, sprake van huiselijk geweld, emotionele en fysieke verwaarlozing van de kinderen” en “schoolverzuim”*
- *Doel:
“het kind ontwikkelt zich naar zijn kwaliteiten, er is duidelijkheid over wat hij nodig heeft en of ouders dit kunnen bieden en er is zicht op persoonlijk functioneren van moeder”*

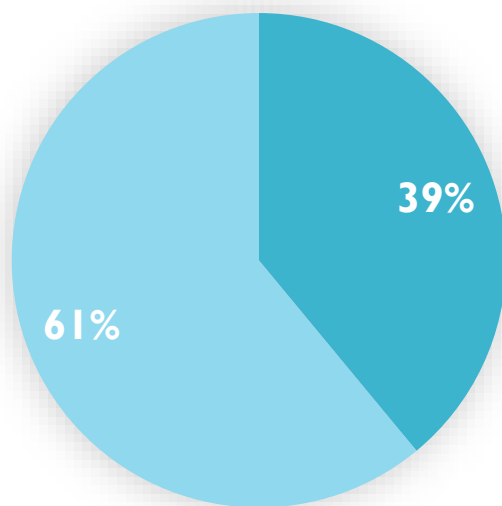
Professionals

- Doelen nog te vaak globaal en overkoepelend
- Concretiseren belangrijk, maar ook uitdagend

TERUG NAAR DE CIJFERS: HOEVAAK WERD TERUGGEPLAATST?

Dossieronderzoek:
Terugplaatsing gerealiseerd?

■ Ja ■ Nee

Termijn waarbinnen terugplaatsing
werd gerealiseerd (n = 147)

	<i>N</i>	%
0-6 maanden	50	34%
6-12 maanden	32	22%
12-18 maanden	25	17%
18-24 maanden	11	7%
24-36 maanden	3	2%
36-48 maanden	6	4%
> 48 maanden	6	4%
onbekend	14	10%

WELKE FACTOREN HANGEN SAMEN MET TERUGPLAATSING?

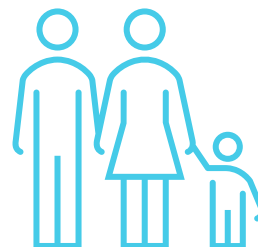
*In het dossieronderzoek onderzochten we de volgende factoren:
(binnen de subgroep kinderen t/m 16 jaar: n = 340)*

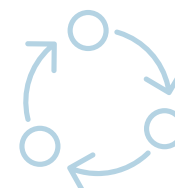
- Gedragsproblemen
- Gezondheidsproblemen
- Verstandelijke beperking
- Leeftijd

- Psychische problemen
- Verstandelijke beperking
- Middelengebruik
- (Verleden van) criminaliteit
- Traumatische jeugdervaringen
- Beperkte opvoedingscapaciteiten

- Gescheiden ouders
- Financiële problemen
- Huisvestingsproblemen
- Huiselijk geweld

- Eerdere uithuisplaatsing
- # overplaatsingen
- Plaatsing in gezinssetting
- Plaatsing in netwerk
- Plaatsing met brusjes
- Hulp ingezet in gezin

WELKE FACTOREN HANGEN SAMEN MET TERUGPLAATSING?

Uitkomsten van de analyses:

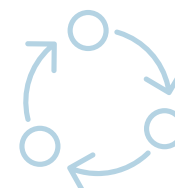
- Gedragsproblemen
- Gezondheidsproblemen
- Verstandelijke beperking
- Leeftijd

- Psychische problemen
- **Verstandelijke beperking**
- Middelengebruik
- (Verleden van) criminaliteit
- **Traumatische jeugdervaringen**
- **Beperkte opvoedingscapaciteiten**

- Gescheiden ouders
- Financiële problemen
- Huisvestingsproblemen
- Huiselijk geweld

- Eerdere uithuisplaatsing
- **# overplaatsingen**
- Plaatsing in gezinssetting
- Plaatsing in netwerk
- Plaatsing met brusjes
- **Hulp ingezet in gezin**

WELKE FACTOREN HANGEN SAMEN MET TERUGPLAATSING?

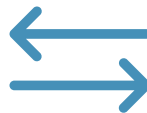
Grotere kans op terugplaatsing bij...

Ingezette hulp gericht op ouders

meer dan 2x zo
grote kans

Kleinere kans op terugplaatsing bij...

Meer overplaatsingen

Vooral bij >1
overplaatsing

Beperkte opvoedingscapaciteiten
Traumatische jeugdervaringen ouders
Verstandelijke beperking

TERUGPLAATSINGEN

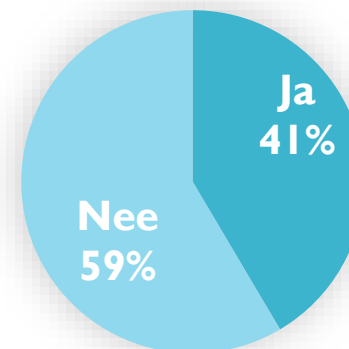

Dossieronderzoek:
Is de terugplaatsing **blijvend**?

I) Voor een deel van de uithuisplaatsingen was er **vóór 2018 al een terugplaatsing geweest...**

Eerdere kb-maatregel:

37% eerder UHP
(al dan niet in vrijwillig kader)

TERUGPLAATSINGEN

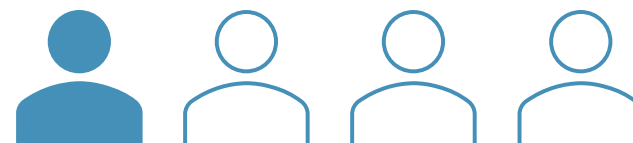

Dossieronderzoek:

*Is de terugplaatsing **blijvend**?*

I) Voor een deel van de uithuisplaatsingen was er **vóór 2018 al een terugplaatsing geweest...**

II) Van alle teruggeplaatste kinderen werd **26% weer opnieuw uithuisgeplaatst** binnen de periode van het onderzoek

TERUGPLAATSINGEN

Welke factoren hangen, binnen de groep teruggeplaatste kinderen, samen met **duurzame** terugplaatsing?
(n = 144)

Kleinere kans op duurzame terugplaatsing bij...

Huiselijk geweld ten tijde van uithuisplaatsing

Traumatische jeugdervaringen ouders

Plaatsing in groepssetting

Duurzaam thuis (n = 106)	Opnieuw uit huis (n = 38)
-----------------------------	---------------------------------

52%	74%
-----	-----

10%	24%
-----	-----

20%	53%
-----	-----

BELANGRIJKE AANBEVELINGEN

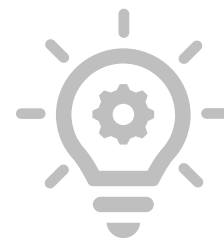
Minder spoeduisplaatsingen

- Ouders en jongeren meer betrekken
- Communicatie aandachtspunt!

- Passende hulp in gezinnen tijdens uithuisplaatsing
- Maar ook begeleiding na terugplaatsing

- Werkwijze **GI's** meer gestandaardiseerd
- Dossiervorming beter op orde
- Rolverdeling GI/pleegzorg duidelijker

AANBEVELINGEN VOOR TOEKOMSTIG ONDERZOEK

Dit onderzoek: veel inzichten, veel nieuwe vragen

- Hoe verlopen uithuisplaatsingen in **vrijwillig kader** en hoe ervaren ouders en jongeren dit?
- Welke **interventies** dragen bij aan het bevorderen van de kans op (duurzame) terugplaatsing?
- Meer onderzoek nodig over **effectiviteit van instrumenten en methoden** bij besluitvorming

Onderzoek lange termijn nodig: **longitudinaal** volgen van kinderen na terugplaatsing

DANK VOOR JULLIE AANDACHT!

Dit onderzoek is mede mogelijk gemaakt door de inzet van:

Ouders, jongeren en pleegouders

Deelnemende professionals (oa jeugdbeschermers,
pleegzorgwerkers, kinderrechters, raadsmedewerkers)

Gecertificeerde instellingen

Onderzoeksassistenten

Begeleidingscommissie o.l.v. prof. Ido Weijers

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Datacentrum

Onderzoeksteam:

Mariëlle Bruning

Sabine van der Asdonk

Daisy Smeets

Jolien van Boven

Renate Buisman

Marike Lenglet

Anouk Goemans

Lenneke Alink

Universiteit
Leiden